

Talousarvion toteutuminen 1–4 2025

Osavuosisikatsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Sisällysluettelo

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue.....	1
Henkilöstö.....	4
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet.....	5
Ilmasto- ja ympäristötavoitteet.....	6
Osallisuus.....	8
Palvelualueen tuloslaskelma	10
Arvio määrärahan toteutumisesta.....	11
Määrärahan toteutuminen vastuualueittain.....	11
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto- ja tukipalvelut	12
Varhaiskasvatuspalvelut.....	18
Perusopetuspalvelut.....	25
Vapaa-aikapalvelut.....	28
Investoinnit.....	32
Riskien hallinta	33

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Vastuutaho: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelualuejohtajan katsaus

Vuoden 2025 osalta suuri painoarvo on strategisten ohjelmien toteuttamisessa. Ohjelmien tavoitteet ovat palvelualueen kehittämistyön pohjana nyt ja tulevana vuosina. Uutta toteutukseen tuo se, että toimenpiteet avataan eri ikäryhmien osalta erikseen. Lasten ja nuorten osalta on jo paljon toimintamalleja, mutta työikäisten ja ikäihmisten toimintamalleja kehitetään lisää. Ikäihmisten osalta määräaikainen senioriohjaaja on tuonut hyvän lisäyksen ikäihmisten osallisuuteen ja toiminallisuuteen. Senioriohjaaja on tullut tarpeeseen ja tätä hyvää työtä haluamme jatkaa myös seuraavina vuosina.

Varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja vapaa-aikapalveluihin jokaiselle kohderyhmälle kuulluksi tulemisen -malli. Valtuustossa hyväksytyjen suunnitelmista muokataan uutta hyvinvointisuunnitelmamallia. Ennakoivaan hyvinvointiin pureudutaan liikunnan, ruoan, mielen ja päihdetyön kautta. Yhtenä osa-alueena kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelma. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan kiusaamiseen puututaan someturva-ohjelman avulla kaikilla kouluilla. Perhekeskustöön kehittämistä jatketaan ja tässä on elintärkeä yhteistyö uuden hyvinvointialueen kanssa. Kuntalaisten harrastustoiminnan kehittäminen ja mahdollistaminen eri tavoin jatkuu vuoden 2025 aikana. Monta luontoa-opintokokonaisuus etenee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta lukuvuoden 2024–2025 aikana ja laajentuen koskettamaan myös muita kohderyhmiä seuraavina vuosina.

Syksystä 2024 lähtien opetussuunnitelman mukaista uimaopetusta järjestetään kunnan ulkopuolella oman uimahallin peruskorjauksen takia. Oppilaiden uimahallikuljetukset tuo lisäyksiä kuljetuskustannuksiin. ICT-kustannukset myös nousevat, koska toteutamme tieto- ja viestintäteknologiastrategian mukaista oppilaiden henkilökohtaisten laitteiden hankintaa. Kustannuksien kallistuminen näkyy materiaaleissa, ostoissa sekä koululaiskuljetuksissa.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen tehtävänä on omalla työllään, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, pyrkiä varmistamaan kokonaisvaltainen ja monialainen hyvinvointityö ja huomioida maakunta- ja SOTE-uudistuksen vaikutukset toimintaympäristöön. Muutoksessa hyvinvoinnin palvelualueen keskeinen tehtävä on toiminnallisuuden varmistaminen, jotta kuntaan jäävät peruspalvelut vastaavat mahdollisimman hyvin kuntalaisten tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2025 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikkojen saatavuuteen. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vaikuttaa paljon asiakkaiden valinnat, joten sen ennustettavuus on usein vaikeaa.

Perusopetuksessa vuoden 2025 palveluverkkomuutos muokkaa palveluverkkoa. Valtuuston 17.2.2020 päätöksen §6 mukaisesti Tiilikankaan koulun toiminta päättyy 1.8.2025 alkaen ja Tiilikankaan koulun oppilaat sekä henkilökunta sijoitetaan uusiin tiloihin 1.8.2025. Kunnanhallitus teki Tiilikankaan lähikoulun määräytymisestä päätöksen 13.1.2025 muutosesityksen mukaisesti. Kunnanhallituksen päätöksen jälkeen järjestettiin 16.1.2025 tiedotustilaisuus huoltajille Heinsuon koululla. Tämän jälkeen sivistys- ja hyvinvointivaliokunta on tarkentanut oppilaaksioton perusteita kokouksessaan 19.2.2025.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 19.2.2025, että Salpakankaan- ja Heinsuon koulujen väliset oppilassiirrot koskevat vuosiluokkia 5-7. Musiikin painotettu opetus järjestetään Salpakankaan koululla ja siirrot eivät koske valintakokeen perusteella painotettuun opetukseen valittuja oppilaita, koska painotettua musiikinopetusta ei järjestetä Heinsuon koululla.

Heinsuon kouluun siirrettiin tarvittava määrä 5-7 vuosiluokan oppilaita, joiden koulumatkan pituus Heinsuon kouluun on lyhin Hollolan kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaista reittiä pitkin. Tarvittava siirrettävien oppilaiden määrä määräytyi Salpakankaan ja Heinsuon koulujen perustettavien opetusryhmien perusteella. Ryhmät perustettiin muodostaen sekä Salpakankaan että Heinsuon kouluun tarkoituksen mukaiset valiokunnan päättämän ryhmäkoon mukaiset opetusryhmät.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin esihenkilöiden kanssa työstettiin huhtikuussa Päijät-Hämeen seudullisessa sivistysjohtajien verkostolle tilannekuvaa kunnan palveluista. Kunnan piti tehdä viisi nostoa yhdessä muodostettavaan lasten, nuorten ja perheiden tilannekuvaan. Hollolan sivistys- ja hyvinvointipalveluiden nostot olivat seuraavanlaiset:

- Lasten ja nuorten hyvinvointia haastavat kasvavat mielenterveyden ongelmat, kouluikämyönteisyys ja tunne-elämän haasteet.
- Liikkumattomuus ja ruutuajan lisääntyminen heikentävät sekä lasten että aikuisten arjen tasapainoa ja terveyttä.
- Vanhemmuuden tuen tarve ja lasten yksilöllinen tuen tarve ovat kasvussa, mikä korostaa ennaltaehkäisevien palveluiden merkitystä.
- Resursointi varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja erityisopetuksessa on kunnossa, mutta kelpoisen henkilöstön saatavuus aiheuttaa paineita.
- Monialainen yhteistyö, kattavat liikunta- ja nuorisopalvelut sekä toimivat asiakaspalvelumallit tukevat perheiden arkea ja vahvistavat yhteistä tekemistä.

Paimelan päiväkotij- ja koulurakennuksessa tehtiin alkuvuodesta 2025 kosteus- ja sisäilmatekninen kuntotutkimus sekä altistamisolosuhteiden arviointilausunto. Tutkimusten perusteella laadittu arvio koko rakennuksen korjaustarpeesta osoittautui laajaksi. Rakennuksen korjaustarpeen vuoksi lasten siirtäminen väistötiloihin 1.8.2025 alkaen lukuvuodeksi 2025-2026 on todennäköinen toimenpide. Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti Paimelan yksikön siirrosta väistötiloihin lukuvuodeksi 2025 -2026 huhtikuun kokouksessaan.

Yhteistoiminnallinen henkilöstön tiedotus- ja kuulemistilaisuus, Paimelan ja Kalliolan koulun ja päiväkodin sekä Kukkilan päiväkodin henkilöstölle ja perhepäivähoitajille järjestettiin Kalliolan koululla 3. huhtikuuta 2025. Lasten huoltajille ja kuntalaisille pidettiin asiasta tiedotus- ja kuulemistilaisuus samana päivänä Kalliolan koululla.

Kunnan talousarviossa ei ole määrärahoja kohteen laajaan korjaamiseen, joten asia edellyttää valtuuston käsittelyä. Valtuustokäsittelyn valmistelun pohjaksi, kunnanhallitus tarvitsee vaihtoehdot koulurakennuksen osalta, sekä opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisen näkökulmasta. Vaihtoehtotarkastelun tueksi kunnanhallitus päätti pyytää 31.3.2025 kokouksessaan lausunnon sivistys- ja hyvinvointivaliokunnalta sekä elinvoimavaliokunnalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) on hyväksytty 30.12.2024 ja lainsäädännön muutos tulee pääosin voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muutoksesta johtuen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet on päivitetty. 1.8.2025 voimaantulevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on julkaistu ePerusteet -palvelussa helmikuussa 2025. Ensimmäisistä muutokset opetussuunnitelman perusteissa liittyvät oppimisen ja koulunkäynnin tukea käsittelevän luvun uudistamiseen kokonaan.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 16.4.2025 hyväksyä Keskuskatu 4:n vuokraamisen toistaiseksi vapaa-aikapalveluiden toimitilaksi 1.8.2025 alkaen. Tilaa käytetään Hollolan kunnan vapaa-aikapalveluiden toimintoihin ja ensisijainen käyttötarkoitus on avoin nuorisotilatoiminta.

Palvelualueen valmiussuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2024 sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa. Valmiussuunnitelman liitteiden päivittämistä jatketaan ja lisäämme toimintakortteja. Hyväksytty valmiussuunnitelma vaatii myös jalkauttamisen palvelualueen yksiköihin vuoden 2025 aikana.

Palvelukuvaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue vastaa kyseessä olevien vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen palvelulupaukset

Varhaiskasvatus

Tarjoamme lapsiystävällistä palvelua ja meille mahtuu hirveen monta luontoa.

- Kohtaamme jokaisen lapsen
- Kuuntelemme ja kasvatamme yhdessä
- Toimimme luotettavasti ja teemme turvallista arkea
- Teemme saumatonta yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa

Perusopetus

Osallistumme ja opimme yhdessä uusissa ympäristöissä tulevaisuutta varten.

- Huomioimme opetuksessa oppilaiden yksilölliset tiedot ja taidot
- Varmistamme oikea-aikaisen kasvun ja oppimisen tuen
- Hyödynnämme kaikkien osaamista ja vahvuuksia
- Tuemme vanhemmuutta

Vapaa-aikapalvelut

Mahdollistamme kuntalaisille omanlaista, onnellista ja yhteisöllistä arjen hyvinvointia.

- Edistämme kuntalaisten vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista
- Kehitämme yhdessä ja monialaisesti hyvinvointia tukevia rakenteita
- Tuemme kuntalaisten aktiivista ja turvallista elämää

Palvelusuunnitelma 2025

Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapselle tärkeiden aikuisten kanssa. Lapsi aloittaa kotoisan polkunsä ympärillään luotettavat ja turvalliset varhaiskasvatuksen aikuiset.

Varhaiskasvatukseen mahtuu monta luontoa - moniammatillinen henkilöstö huomioi jokaisen lapsen yksilönä mahdollistaen lapsen hyvän päivän toteutumisen. Varhaiskasvatus tarjoaa perheystävällistä palvelua eloisissa ja kotoisissa oppimisympäristöissä, vehreän luonnon juurella.

Kouluissa oppiminen perustuu aktiiviseen toimintaan ja yhdessä tekemiseen lapsia ja perheitä osallistamalla. Oppimisella on monta luontoa. Koulut ja lähiympäristö on tehty toimintaa varten. Nykyaikaiset opetuskokonaisuudet murtavat rajoja. Oppilaat kohdataan yksilöinä heidän koulupolullaan.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Tarjolla on kaikille toimivat ja laaja-alaiset, aikaan ja ilmiöihin reagoivat palvelut, joista löytyy jokaiselle jotakin. Vapaa-aikapalveluiden tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaisille moninaiset mahdollisuudet omanlaiseen vapaa-ajan viettoon ja hyvinvoinnin tukeen. Tähän pääsemme tekemällä asioita yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Henkilöstö

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	Muutos
Vakituiset	453	482	519	486	4
Määräaikaiset	136	170	86	127	-43
Työllistetyt	2	2	0	0	-2
Yhteensä	591	654	605	613	-41

Toiminnalliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Talousarvioon sisältyvä ta- voite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Tavoitteen toteuttamiseen tarvittava määräraha	Toteutuminen 30.4.2025
Digikompetenssin vahvis- taminen Kehitetään uusia ja vanhoja käytänteitä, malleja, toi- mintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toteuttamisen tapoja. Hyödynnetään uusia digi- taalisia areenoja toiminnan toteuttamisessa. - osaamisen hankkiminen ja kehittäminen (henki- löstö, lapset ja nuoret) - uudet kyvyt, valmiudet, keinot ja tavat toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelua - kyvykkyys toimia tavoit- teellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvis- tuu.	Varhaiskasvatuksessa 1 digilaite/7 lasta - lähtötaso 90 % - tavoitetaso 100 % Henkilökohtainen digilaite käytössä kaikilla 3–6 - ja 7–9 –luokkalaisilla - lähtötaso 3–5 ja 7–8 luokkalaisilla digilaite Perusopetuksen opetus- henkilöstöllä henkilökoh- tainen työpuhelin - lähtötaso 75 %, tavoitetaso 2025 100 % Varhaiskasvatuksella ryh- mäkohtainen puhelin käytössä - Lähtötaso 70 %, tavoitetaso 100 %		Varhaiskasvatuk- sessa digilaitelisäyk- set ovat valmiste- lussa. Perusopetuksessa henkilökohtainen di- gilaite on käytössä kaikilla 3-5 –luokka- laisilla ja 7-9 –luok- kalaisilla. Henkilökohtainen työpuhelin on käy- tössä 90 %:lla perus- opetuksen henkilös- töllä. Varhaiskasvatuk- sella ryhmäkohtai- nen puhelin käy- tössä 90 %:lla ryh- mistä.

Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä ta- voite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteutuminen 30.4.2025
Ympäristökasvattajien ja aktivaattorien toiminta Hol- lolaassa.	Lähtötaso: Kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä on luontoaktivaattoreita tai kestävän kehityksen kehittämisryhmän jäseniä. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on koulutettu henkilöitä koko vastuualueen kokonaisresurssiksi. Tavoitetaso: Vastuuhenkilöt tapaavat säännöllisesti, kouluttautuvat ja jalkauttavat toimintata- poja omissa yksiköissään suunnitelmallisesti.	Varhaiskasvatuksen ja pe- rusopetuksen ympäristö- kasvattajat ovat kokoon- tuneet suunnittelemaan monta-luontoa opinpolun jalkautusta. Varhaiskasvatuksen kes- tävän kehityksen kehittä- misryhmäläisillä on toteu- tunut yhteinen tapaami- nen alkuvuoden aikana, jossa on työstyetty kestävän kehityksen toimintasuunni- telmaa/vuosikelloa var- haiskasvatukseen. Osallistuminen Hämeen ympäristökasvatuspäi- vään Lammilla (ELY).
Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit		
Ympäristö- ja ilmastoasiat tilaisuuksissa ja tapahtu- missa.	Lähtötaso: Kunnan omana toimintana järjestet- ävissä tapahtumissa ympäristö- ja ilmastoasiat huomioidaan. Tavoitetaso: Kiinnitetään kunnan avustamien ja yhteistyössä toteuttamien tapahtumien järjeste- lyissä huomiota jätehuollon ja lajittelun järjestä- miseen ja ohjeistamiseen sekä energiankulutuk- sen ja päästöjen minimoimiseen. Tarjoiluissa suo- sitaan kasvis- ja lähiruokaa. Mahdollistetaan ja kannustetaan etsimään vaihtoehtoisia kulkuta- poja yksityisautoille.	Tapahtumat valmiste- lussa.
Vastuutaho: Vapaa-aikapäällikkö		
Ympäristönäkökulmien huomioiminen yhdistysten avustuksissa.	Lähtötaso: Ympäristönäkökulmaa ei ole huomi- oitu avustuskriteereissä. Tavoitetaso: Esitetään yhdistyksille avustushake- musten yhteydessä kysymys ympäristöasioiden huomioimisesta ja kannustetaan avustuksia ha- kevia/saavia yrityksiä huomioimaan ilmasto- ja ympäristönäkökulmat omassa toiminnassaan.	Avustuskriteerit valmiste- lussa.
Vastuutaho: Vapaa-aikapäällikkö		

Materiaalien kestävyys, uudelleenkäyttö ja kierrätys.	Lähtötaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamallin rakentaminen on aloitettu. Tavoitetaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamalli on valmis. Uusien määräysten mukaisen lajittelun toteuttaminen yksiköissä, lajittelu osana kasvatustyötä mahdollistuu.	Toimintamalli on käyty läpi kaikissa yksiköissä.
---	--	--

Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella

Luonnon hyödyntäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.	Lähtötaso: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä oppimisympäristönä. Tavoitetaso: Koko kunta oppimisympäristönä. Lähiympäristön mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä laajemmin.	Luontoa hyödynnetään päivittäin sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.
--	--	--

Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastuualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella

Ympäristökasvatusohjelman valmistelu ja käyttöönotto.	Lähtötaso: Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatustoiminnassa. Tavoitetaso: Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen toiminnassa. Ympäristö- ja ilmastokasvatuksella edesautetaan ajattelu- ja toimintamallien muuttumista.	Sisäinen kouluttautuminen ympäristökasvatusohjelmaan suunnitteilla. Monta luontoa –ohjelman jalkauttaminen jatkuu.
---	--	--

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit

Koulujen ja päiväkotien liittäminen ympäristöohjelmiin.	Lähtötaso: Hämeenkosken päiväkodilla on geopark- status ja alkuluokat ovat mukana Geopark-toiminnassa. Toimintaa pyritään kehittämään ja laajentamaan edelleen. Tavoitetaso: Ylläpidetään toimintaa nykyisessä laajuudessa ja mahdollistetaan toiminnan laajentuminen palvelualueella.	Toimintaa Hämeenkoskella on ylläpidetty nykyisessä laajuudessa.
---	--	---

Vastuutaho: Varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtorit

Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö hyvinvointiverkostona.	Lähtötaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä). Tavoitetaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).	Jatkuu sopimuksen mukaisesti vakiintuneilla malleilla.
--	---	--

Vastuutaho: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Osallisuus

Osallisuuden toimenpide		Toteutuminen 30.4.2025
Vaikuttamisen väylät	Kuvaus: Dialogisuuden ja rakentavan keskustelukulttuurin edistäminen: Erätauko ja Skidialogi toimintamallien jalkauttaminen. Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Skidialogia on jalkautettu yksiköissä (osallisuuskoordinaattori, perusopetuksen suunnittelija, hyvinvointitutor). Vanhempainverkoston toiminta on vakiintunutta ja säännöllistä. Työntekijöitä on koulutettu Sihyn palvelualueella erätauko -menetelmään
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		
Digiosallisuuden edistäminen	Kuvaus: Osaamisen ja digikompetenssin vahvistaminen Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Osallisuutta on vahvistettu laitehankinnoilla. Osaamista vahvistettu vakassa ja perusopetuksessa digikehittämisyhmien johdolla. Varhaiskasvatuksen digivastaava toimii päivittäin lapsiryhmien arjessa digiosaamisen vahvistamiseksi.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		

Kaikille avoimet tilat	Kuvaus: 1. Yhteiskehitämme ja otamme käyttöön turvallisen tilan periaatteet. 2. Hollolan kohtaamispaikkatoimintaa kehitetään osana perhekeskustystä. Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Turvallisen tilan periaatteet valmistelussa. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittämistä jatkettu osana LAPE-kehittämisyhmän toimintaa.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		
Luonto osana osallisuutta	Kuvaus: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa monta luontoa opinpolku. Tavoiteaikataulu: 1-12/2025	Monta luontoa –opinpolun jalkauttaminen jatkuu.
Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä		

Palvelualueen tuloslaskelma

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue

Sitova TOIMINTAKATE

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 391 141	489 858	1 931 900	413 403	21,40 %	1 518 497
Maksutuotot	907 913	397 080	900 000	280 161	31,13 %	619 839
Tuet ja avustukset	673 873	519 156	618 500	343 551	55,55 %	274 949
Muut toimintatuotot	180 096	53 322	66 300	68 728	103,66 %	-2 428
Toimintatuotot yh- teensä	4 153 023	1 459 416	3 516 700	1 105 844	31,45 %	2 410 856
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-29 207 689	-10 317 203	-29 628 400	-10 822 143	36,53 %	-18 806 257
Palkat ja palkkiot	-23 620 329	-8 359 178	-23 982 100	-8 780 353	36,61 %	-15 201 747
Henkilösivukulut	-5 587 361	-1 958 026	-5 646 300	-2 041 790	36,16 %	-3 604 510
Eläkekulut	-4 921 463	-1 723 903	-4 963 800	-1 736 732	34,99 %	-3 227 068
Muut sivukulut	-665 898	-234 123	-682 500	-305 058	44,70 %	-377 442
Palvelujen ostot	-15 290 534	-4 815 395	-14 753 700	-4 811 770	32,61 %	-9 941 930
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 072 615	-240 343	-1 126 100	-229 588	20,39 %	-896 512
Avustukset	-1 385 506	-448 305	-1 487 500	-388 215	26,10 %	-1 099 285
Muut toimintakulut	-10 896 420	-3 592 960	-10 913 900	-3 610 896	33,09 %	-7 303 004
Toimintakulut yh- teensä	-57 852 764	-19 414 205	-57 909 600	-19 862 612	34,30 %	-38 046 988
TOIMINTAKATE	-53 699 741	-17 954 789	-54 392 900	-18 756 768	34,48 %	-35 636 132
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 200	-967	0	-1 718		1 718
VUOSIKATE	-53 700 941	-17 955 756	-54 392 900	-18 758 486	34,49 %	-35 634 414
Poistot ja arvonalentu- miset	-32 431	-10 810	-49 000	-6 641	13,55 %	-42 359
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-53 733 372	-17 966 566	-54 441 900	-18 765 127	34,47 %	-35 676 773
Vyörytyserät			0	0		0
Vyörytyserätulot			0	480 539		-480 539
Vyörytyserämenot			0	-480 539		480 539

Arvio määrärahan toteutumisesta

Palvelualueen sisällä varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa on suurin ylitys ja sitä seurataan, että saadaanko se katettua palvelualueen sisältä. Hollolassa varhaiskasvatusikäisistä lapsista noin 80 prosenttia on varhaiskasvatuksen piirissä, mikä on valtakunnallisesti korkea. Varhaiskasvatuksen piiriin hakeudutaan pitkin vuotta, niin kunnalliseen kuin yksityiseen varhaiskasvatukseen. Tilannetta tarkastetaan seuraavan osavuositarkastuksen yhteydessä. Muutospaineet pyritään hoitamaan ensisijaisesti palvelualueen sisäisesti, mutta tarvittaessa esitetään talousarvioon muutoksia.

Perusopetuksen osalta oppilasmäärä on ollut laskeva ja sitä kautta olemme pystyneet reagoimaan kustannusten nousuun esimerkiksi arvioimalla henkilöstötarvetta. Perusopetuksen aikaisempi tuntikehys vaikuttaa vielä elokuuhun asti. Uudet opetustunnit on määritelty maaliskuun aikana. Lisäksi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkossa tapahtuu muutoksia 1.8.2025 alkaen, kun Tiilikankaan yksikön toiminta päättyy.

Määrärahan toteutuminen vastuualueittain

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	539 137	500 823	607 700	378 432	62,27 %	229 268
Toimintakulut	-1 924 901	-547 683	-1 975 100	-678 028	34,33 %	-1 297 072
TOIMINTAKATE	-1 385 764	-46 861	-1 367 400	-299 595	21,91 %	-1 067 805

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	869 339	288 497	961 000	266 750	27,76 %	694 250
Toimintakulut	-18 359 287	-6 572 243	-18 613 000	-6 809 295	36,58 %	-11 803 705
TOIMINTAKATE	-17 489 948	-6 283 746	-17 652 000	-6 542 545	37,06 %	-11 109 455

Perusopetuspalvelut

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	2 182 405	440 530	1 658 500	365 246	22,02 %	1 293 254
Toimintakulut	-33 536 977	-10 913 633	-33 692 800	-11 150 324	33,09 %	-22 542 476
TOIMINTAKATE	-31 354 572	-10 473 103	-32 034 300	-10 785 079	33,67 %	-21 249 221

Vapaa-aikapalvelut

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	562 142	229 566	289 500	95 416	32,96 %	194 084
Toimintakulut	-4 031 599	-1 380 646	-3 628 700	-1 224 965	33,76 %	-2 403 735
TOIMINTAKATE	-3 469 457	-1 151 080	-3 339 200	-1 129 549	33,83 %	-2 209 651

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto- ja tukipalvelut

Vastuutaho: Minna Säkkinen-Salminen, palvelupäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on toimia palvelualueen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä; Hallinto- ja tukipalveluiden tehtävänä on luoda palvelualueelle tehokkaat ja taloudelliset toiminnan edellytykset tuottamalla tarpeenmukaiset palvelut.

Hallinto- ja tukipalveluiden tehtäviin kuuluvat muun muassa palvelualueen johtaminen ja kehittäminen, valio-kuntatyöskentely, sidosryhmäyhteistyö, sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, erilaiset yleis- ja oppilashallinnon prosessit, LAPE-toiminta ja perhekeskuskehittäminen. Lisäksi hallinto- ja tukipalvelut tuottavat koululaiskuljetusten järjestelyihin ja teknisentyön tilojen koneiden, laitteiden ja käsityökalujen huoltoon ja kunnossapitoon liittyvät palvelut.

Palvelualueen toiminta kaikilla vastuualueilla muuttuu jatkuvasti ja muutoksilla on laajakantoiset vaikutukset myös hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan. Sen vuoksi toimintaa ja järjestelmiä on uudistettu toimijoiden tiiviissä yhteistyössä ja muutoksiin on etsitty ratkaisuja ketterästi/luovin ratkaisuin. Paremman asiakaspalvelun, prosessien suoraviivaistamisen sekä tiedon ajantasaisuuden ja sitä kautta tietosuojan ja turvan parantamiseksi on tehty järjestelmäkehitystyötä Visma InSchool, Primus/Wilma ja MunSchool -järjestelmiin.

Olemme valmistautuneet muun muassa oppimisen tuen uudistuksen muutoksiin. Opetushallitus päivitti esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet oppimisen tuen uudistetun lainsäädännön mukaisiksi helmikuussa 2025. Opetuksen järjestäjät tekevät perusteiden mukaiset muutokset paikallisiin opetussuunnitelmiin kevään 2025 aikana. Päivitetyt paikalliset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat toimintamalleineen tulee ottaa käyttöön 1.8.2025, jolloin lakimuutos ja opetussuunnitelman perusteiden muutokset astuvat voimaan.

Muutos edellyttää yhteensovittavaa työtä niin prosessien, järjestelmien kuin ohjeidenkin osalta. Uudistus toteutetaan vaiheittain, joten meidän tulee oppilashallinnon järjestelmissä huomioida vaikutukset ja mahdollistaa yhtä aikaa sekä uuden että vanhan lain mukaiset prosessit. Opetushallitus on pyrkinyt tukemaan alkuvuonna opetuksen järjestäjiä muutoksen toteuttamisessa eri tavoin. Olemme seuranneet uudistusta ja siihen liittyvää tiedottamista aktiivisesti ja osallistuneet erilaisiin webinaareihin ja tukiklinikoihin. Tuoreen tiedon mukaan Opetushallitus julkaisee toukokuussa ensimmäisiä hallinnollisen työn tukimateriaaleja, kuten mallilomakkeita ja prosessikuvauksia.

Vuoden 2025 aikana olemme arkistoineet Primuksen sisällä tuhansia asiakirjoja. Arkistointi on valmistautumista sähköisen arkiston käyttöönottoon. Palvelualueella on valmistauduttu myös pysyvästi säilytettävien paperisten asiakirjojen digitointiin, jota päästään tämänhetkisen tiedon valossa toteuttamaan syksyllä 2025. Arkistointiin liittyen myös Primuksen järjestelmäintegraatio mahdollisuuksia on kartoitettu.

Opetushallituksen ylläpitämä valtakunnallinen Opetuksen ja koulutuksen tietovaranto Koski edellyttää meiltä jatkuvia kehittämistoimia, jonka pohjalta aikaisemmin käyttöönotettuihin tiedonsiirtoihin liittyviä prosesseja ja ohjeita on päivitetty.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan päätösten tekeminen on vaihdettu Efficasta Primukseen ja sen seurauksena on tarvinnut tehdä kokonaisprosessin tarkastelua ja edelleen kehittämistä. Olemmekin jatkaneet kehittämistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan laskutuksen prosessien ja sijoitettujen edelleen laskutuksen käytäntöjen osalta.

Tunnistamme, että järjestelmäarkkitehtuurissa on vuosien tuomaa kerrostuneisuutta ja ristikkäisyyttä, joka haastaa prosesseja ja niiden kehittämistä. Nykyisiin järjestelmiin liittyy merkittävää tehostamis- ja modernisointitarvetta, sillä nykyinen järjestelmäarkkitehtuuri aiheuttaa paljon manuaalista työtä ja lisäksi aikaa kuluu erilaisten epäselvyyksien ja ongelmien selvittämiseen. Toimintaympäristön ja digitalisaation muutosvauhti, tietojärjestelmäprojektien suunnittelu ja läpivienti vaatii näkemyksellisyyttä ja ketteryyttä, jota ei voida enää toteuttaa otona. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueelle tarvitaan järjestelmäkokonaisuuden hallintaa. Henkilö, jolla on järjestelmä ja liittymäosaamista, ja joka pystyy luomaan kokonaiskuvan sivistyksen ja hyvinvoinnin (erityisesti varhaiskasvatus ja perusopetus) järjestelmistä. Palvelualueelle tarvitaan toimintoja ylittävää / läpileikkaavaa kriittistä järjestelmien tutkimista, ylläpitämistä, kehittämistä ja järjestelmäteknistä prosessien virtaviivaistamista.

Alkuvuodesta olemme valmistelleet yhteistyössä tietohallintopalveluiden kanssa järjestelmäasiantuntijan rekrytointia. Järjestelmäasiantuntijan toivotaan löytävän ratkaisuja, joilla uudistetaan palvelualueen järjestelmäkokonaisuutta ja toteutetaan Hollolan kunnan kontekstiin sopivat vaikuttavat ja tulevaisuuteen suuntaavat järjestelmätekniset ratkaisut ja kokonaisisuuden hallinta. Järjestelmiä ja digitaalisia ratkaisuja kehittämällä pystytään tehostamaan palvelutuotantoa ja varmistamaan, että vasteajat ja prosessitehokkuus paranevat. Tätä kautta myös asukas- / asiakas- ja työntekijäkokemus paranevat, kun esimerkiksi palvelualueen muu hallinnon henkilöstö vapautuu järjestelmiin liittyvistä tehtävistä ja voi keskittyä perustyöhön ja niiden prosessien kehittämiseen, joihin heidät on lähtökohtaisesti palkattu.

Hallinto- ja tukipalvelut on myös valmistellut yhdessä elinvoiman palvelualueen kanssa uutta palvelukoordinaattorin rekrytointia. Palvelukoordinaattorin tehtävässä tulevat yhdistymään kuljetuksiin liittyen elinvoiman palvelualueen koordinaattorin ja sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen kuljetussuunnittelijan vastuulla olleet tehtävät. Uuden palkattavan palvelukoordinaattorin tehtävänä on perusopetuslain mukaisen koululaiskuljetuskokonaisuuden suunnittelu, järjestäminen, koordinointi ja hallinta sekä joukko- ja palveluliikenteen kehittäminen kuntalaisia varten yhteistyössä elinvoimajohtajan kanssa. Lopullinen kuljetussuunnittelu ja ajojärjestely ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelukoordinaattorin tehtävänä on ohjata ja valvoa ulkopuolisen palveluntuottajan toimintaa.

Alkuvuodesta kuljetusten osalta päällimmäisenä on ollut lukuvuoden 25–26 koululaiskuljetussuunnittelun kuljetusoikeuksien, erityistarpeiden sekä teiden vaarallisuuksien arviointi ja tarkastelu. Lukujärjestysten valmistuttua (toukokuun alussa) päästään arvioimaan seuraavan lukuvuoden erilliskuljetustarpeet. Ajankohtaista on ollut myös joukko-, palvelu- ja asiointiliikenteen kehittäminen osana koululaiskuljetuskokonaisuutta. Palveluliikennettä on tarkasteltu koululaissuunnittelun yhteydessä tehokkaamman autokapasiteetin saavuttamiseksi. Koululaiskuljetusten reittejä ja kaluston käyttöä on uudelleen suunniteltu ja toimintaa on tehostettu. Linjaliikennettä on otettu käyttöön tehostetusti tulevaa lukuvuotta suunniteltaessa yhteistyössä sidosryhmätöimijöiden kanssa. Maakansan alueella palvelua parannetaan ympyrälinjojen ja aikataulumuokkausten avulla, kun taas Vesikansan alueella aikataulujen muokkaus mahdollistaa linjaliikenteen tehokkaamman hyödyntämisen koululaiskuljetuksissa.

Olemme myös kehittäneet koululaiskuljetusten sähköistä toiminnanohjausjärjestelmää mahdollistamaan kuljetusten kulujen seuranta. Kehittämistyön tuloksena syntyvät mallit sujuvoittavat ja mahdollistavat paremmin palvelukoordinaattorin seuranta- sekä valvontavastuun toteuttamisen. Kehitystyö myös yhtenäistää käytänteitä, joita yhteistyökumppaneiltamme edellyttämme ja näin ollen tekee toiminnasta läpinäkyvämpää.

Perhekeskuskehittämisen keskiössä on ollut LAPE-kehittämisryhmän uuden toimintasuunnitelman laatiminen, jossa on määritelty tavoitteet ja kehittämisen painopisteet vuosille 2025–2026. Panostamme kehittämistoiminnassa siihen, että Hollolassa kaikki perhekeskustoimijat (kaikilla tasoilla) tuntevat perhekeskustoiminnan ja sen tehtävät, monialainen ja verkostomainen yhteistyö toimii kaikkien perhekeskustoimijoiden kesken, perhekeskusmanuaalia ja Omaperhe.fi-palvelua hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineenä kaikissa toimintayksiköissä ja että Holloaan saadaan fyysinen perhekeskus, joka palvelee kaikkia kuntalaisia/ikäryhmiä.

Tehtävänkuvien ja -nimikkeiden päivitysprosessin sekä henkilövaihdosten myötä hallinto- ja tukipalveluissa aikaa on vienyt myös perehdyttäminen ja perehtyminen. Hyvällä perehdyttämällä pyrimme varmistamaan palveluiden ja tehtävien toimintavarmuutta. Vuoden 2025 alkuun kohdentui useampi uuden järjestelmän käyttöönotto; henkilöstö- ja työsuhtetiedot järjestelmä Personec ESS, talouden ja toiminnanohjaus järjestelmä Raindance, matka- ja kulunhallinnan järjestelmä M2. Kaikilla järjestelmä uudistuksilla on ollut merkittävät vaikutukset hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan, joka on edellyttänyt järjestelmien hallintaan liittyvän osaamisen vahvistamista sekä toimintamallien, prosessien ja ohjeiden päivittämistä.

Hallinto- ja tukipalvelut on ollut aktiivisesti rakentamassa positiivista työnantajamielikuvaa osallistumalla erilaisiin rekrytointitapahtumiin sekä organisoimalla ja toteuttamalla kuukausittain nonstop-sijaishaastatteluita varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen lyhytaikaisiin sijaisuuksiin. Tällä tavoin pyrimme varmistamaan osaavan työvoiman saannin nyt ja tulevaisuudessa.

Olemme osallistunut aktiivisesti palvelualuerajat ylittävään yhteistyöhön ja erilaisten kuntatasoisten prosessien ja asioiden kehittämiseen hyvinvointityöryhmän työskentelyn, ilmastotyöryhmän sekä tietosuoja- ja turvatyöryhmän toiminnan kautta.

Palvelualueelle syksyllä 2024 toteutetun riskikartoituksen ja sen pohjalta laadittuun riskianalyysiin perustuen johtoryhmä käsitteli ja päätti tammikuussa toimenpiteistä sekä ohjeisti henkilöstöä niihin liittyen.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Talouden tasapainotusohjelman vaateisiin hallinto- ja tukipalvelut pyrkivät vastaamaan kilpailutuksilla, sopimuksia tarkastelemalla ja toimintaa edelleen kehittämällä. Keskeiseksi tässä nousee muun muassa koululaiskuljetusten edelleen tehostaminen:

- Siirrämme oppilaita erilliskuljetuksesta joukkoliikenteeseen niin paljon kuin mahdollista.
- Suunnittelemme ja optimoimme koululaiskuljetusreittejä / autokiertoja paremmin ja tehokkaammin.
- Hyödynnämme ja jaamme omaa kalustoa yhdessä muiden kuntien kanssa, yhteistyö muun muassa palvelu- ja asiointiliikenteen kanssa, mahdollisuus jakaa kustannuksia, kesäaikana sekä koulujen toiminta-aikana.
- Taksi ja yksikulkuoikeuksien tarkastelu ja mahdollisuuksien mukaan vähentäminen.
- Mahdollisten odotustuntien käyttö ja kuljetusoppilaiden kävelyttäminen reitin varteen, jolloin vähennetään kotipihasta ja "ovelta" noutoja, ja yksi auto ehtii hakemaan enemmän oppilaita tuntia kohden (taksien käytön vähentäminen)

Lisäksi pyrimme kehittämään vaikuttavia lapsia, nuoria ja perheitä hyödyttäviä perhekeskuspalveluita, huomioiden yhteensovittava toiminta ja johtaminen:

- Perhekeskusmanuaalia ja palvelukarttaa hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineenä kaikissa toimintayksiköissä.
- Vahvistetaan ja laajennetaan kohtaamispaikkatoimintaa; kohtaamispaikkatoiminta mahdollistaa osallisuuden, vertaisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen kaikissa ikäryhmissä osana perhekeskuksen palveluverkostoa. Huolehditaan tarvittavasta tilasuunnittelusta, siihen liittyvästä kokonaisuuden johtamisesta, koordinaatiosta, palveluiden ja toimintojen yhteensovittamisesta sekä osaamisesta.
- Omaperhe.fi (sähköinen perhekeskus) hyötypotentiaalin hyödyntäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (ennaltaehkäisevä, varhainen tuki).
- Selkiytetään perhekeskuksen tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja varmistamiseksi. Vahvistetaan ymmärrystä siitä, että perhekeskuskehittäminen on kaikkien yhteistä työtä; lasten, nuorten, vanhempien, ammattilaisten, johtajien ja päättäjien kumppanuutta.

- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen; Tarkastellaan erilaisia tilasuunnittelun vaihtoehtoja fyysisen perhekeskuksen toteuttamiseksi.

Oppimisen tuki uudistuu kaikilla koulutusasteilla. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä lakimuutokset, joiden myötä oppimisen tuen järjestelmä uudistuu sekä esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa että ammatillisessa koulutuksessa. Esi- ja perusopetusta koskevien muutosten on tavoitteena astua voimaan 1.8.2025. Muutos edellyttää uusien käytänteiden luomista ja ohjeiden päivittämistä. Muutoksella on merkittävät vaikutukset myös tilastointiin. Uudistuksen seurauksena oppilashallintojärjestelmä tulee päivittää vastaamaan muutoksia. Uudistus vaikuttaa muun muassa:

- Wilman tulosteisiin
- Päätöspohjiin
- Pedagogisiin asiakirjoihin
- Ohjeisiin

Vuodelle 2025 kohdentuu useampi uuden järjestelmän käyttöönotto; henkilöstö- ja työsuhtetiedot järjestelmä Personec ESS, talouden ja toiminnanohjaus järjestelmä Raindance, matka- ja kulunhallinnan järjestelmä M2 sekä Intrauudistus. Kaikilla järjestelmä uudistuksilla on merkittävät vaikutukset hallinto- ja tukipalveluiden toimintaan, joka tulee edellyttämään järjestelmien hallintaan liittyvän osaamisen vahvistamista sekä toimintamallien, prosessien ja ohjeiden päivittämistä.

Hallinto- ja tukipalveluissa varaudutaan ja valmistellaan sähköisen arkistoinnin käyttöönottoa. Sähköinen arkistointi yleistyy, mutta paperiarkistot ovat vielä kauan osa arkistointia. Valmistaudumme elämään niin sanottua hybridivaihetta, jossa meillä on sekä sähköistä että analogista arkistointia.

Yhteistyössä Tietohallintopalveluiden kanssa jatketaan koulujen langattoman verkon (Wlan) uusimista. Projekti pitää sisällään tukiasemien ja kytkimien uusinnan sekä verkon hallinnan siirtymisen kokonaan pilveen.

Keskeisiä hallinto- ja tukipalveluiden talouteen liittyviä muutoksia talousarviovuodella 2025 ovat:

- Vauva- ja muuttorahan odotettua pienemmäksi jäänyt kysyntä
- Wellamo-opiston opetustuntimäärän vähentyminen
- Musiikiopiston ja konservatorion avustusmäärärahan lisääminen
- Sähköisen arkistointiprojektin käynnistäminen
- Toimistosuhteiden palkankohdentaminen hallinto- ja tukipalveluihin
- Muutokset sisäisessä ja ulkoisessa laskutuksessa ja vuokrissa.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	4 375	2 302	7 700	825	10,71 %	6 875
Tuet ja avustukset	529 777	497 531	600 000	377 607	62,93 %	222 393
Muut toimintatuotot	4 985	990	0	0	0,00 %	0
Toimintatuotot yh- teensä	539 137	500 823	607 700	378 432	62,27 %	229 268
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-999 003	-350 216	-1 198 900	-502 329	41,90 %	-696 571
Palkat ja palkkiot	-821 002	-287 689	-964 100	-408 949	42,42 %	-555 151
Henkilösivukulut	-178 001	-62 526	-234 800	-93 380	39,77 %	-141 420
Eläkekulut	-155 573	-54 709	-207 300	-79 294	38,25 %	-128 006
Muut sivukulut	-22 428	-7 818	-27 500	-14 086	51,22 %	-13 414
Palvelujen ostot	-610 461	-136 719	-402 100	-127 930	31,82 %	-274 170
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 911	-10 621	-42 200	-7 322	17,35 %	-34 878
Avustukset	-129 765	-1 500	-134 000	-2 101	1,57 %	-131 899
Muut toimintakulut	-149 762	-48 627	-197 900	-38 346	19,38 %	-159 554
Toimintakulut yh- teensä	-1 924 901	-547 683	-1 975 100	-678 028	34,33 %	-1 297 072
TOIMINTAKATE	-1 385 764	-46 861	-1 367 400	-299 595	21,91 %	-1 067 805
Rahoitustuotot ja -kulut	-673	-487	0	-423		423
VUOSIKATE	-1 386 437	-47 347	-1 367 400	-300 018	21,94 %	-1 067 382
Poistot ja arvonalentu- miset	0	0	0	0		0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 386 437	-47 347	-1 367 400	-300 018	21,94 %	-1 067 382
Vyörytyserät			0	414 044		-414 044
Vyörytyserätulot			0	414 004		-414 004
Vyörytyserämenot			0	0		0

Määrärahan toteutuminen palveluittain

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hallinto	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	4 869	990	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-845 942	-198 995	-1 147 200	-414 041	36,09 %	-733 159
TOIMINTAKATE	-841 073	-198 005	-1 147 200	-414 041	36,09 %	-733 159
Wellamo-opisto	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-242 876	-94 902	-225 200	-88 299	39,21 %	-136 901
TOIMINTAKATE	-242 876	-94 902	-225 200	-88 299	39,21 %	-136 901
Musiikkitoimi	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-129 113	-1 500	-127 600	0	0,00 %	-127 600
TOIMINTAKATE	-129 113	-1 500	-127 600	0	0,00 %	-127 600
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin hankkeet	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	534 268	499 833	607 700	378 432	62,27 %	229 268
Toimintakulut	-706 970	-252 287	-475 100	-175 688	36,98 %	-299 412
TOIMINTAKATE	-172 702	247 546	132 600	202 745	152,90 %	-70 145

Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuutaho: Sanja Pokki, varhaiskasvatuspäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötaimien kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Lähiesihenkilöt vastaavat kentällä operatiivisesta varhaiskasvatus-, esiopetus- sekä perhepäivähoidon toiminnasta, sekä moniammatillisesta sidosryhmätyöskentelystä. Lähiesihenkilöt vastaavat pedagogisesta johtamisesta, päivittäisestä asiakaspalvelusta, budjetista, henkilöstöjohtamisesta ja rekrytoinnista, viestinnästä ja yksiköiden turvallisuudesta. Lisäksi esihenkilöt toimivat kehittämiseen liittyvissä esimerkiksi terveyden- ja sosiaalihuollon verkostoissa. Varhaiskasvatuksen hallintopalvelut toimivat tukipalveluna, vastaten sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta, asiakasmaksujen toteutumisesta, palveluseteliprosessista, yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta, varhaiskasvatuksen tietovarannosta (VARDA) sekä varhaiskasvatuksen kehittämis- ja laadunarviointi järjestelmästä (VALSSI).

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus, sekä kouluilla toteutettava esiopetus. Päiväkodin tiloissa järjestettävää varhaiskasvatusta toteutetaan kymmenessä eri toimipisteessä, Paimelan siirtyessä väistötiloihin 1.8.2025 alkaen. Esiopetus toteutetaan alkuluokkatoinnana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa, minkä lisäksi lapsilla on oikeus osallistua täydentävään varhaiskasvatukseen. Esiopetusta toteutetaan kuudessa eri toimipisteessä Tiilikankaan koulun toiminnan päättyessä. Vuorohoito eli yö-, ilt- ja viikonloppuhoito järjestetään Salpakankaan päiväkodissa. Perhepäivähoitoa toteutetaan sekä kunnallisena että yksityisenä palveluna. Toimintamuotona perhepäivähoito on ollut huoltajien toimesta toivottu ja kysytty, minkä vuoksi perhepäivähoitoa pyritään palveluna säilyttämään. Lasta voidaan hoitaa myös kotona kotihoidon tuella tai huoltaja voi valita lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen. Sosiaalisen median, kuten Instagramin käyttöä on lisätty kaikkien toimintamuotojen näkyvyyden, houkutelavuuden ja asiakkaiden osallisuuden lisäämiseksi. Sosiaalisen median materiaalin tuottamisesta vastaa kunkin yksikön vastaava.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa on tarjottu perheille arkipäivisin neljässä eri toimipisteessä kunnan kirjastoissa tai päiväkodeissa. Avoin varhaiskasvatus on osa lapsi- ja perhepalveluiden kohtaamispaikkatoimintaa ja lapsiperhepalveluita. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta on vahvistanut paikkaansa palvelutarjonnassa. Avoimeen varhaiskasvatukseen on kiinnitetty kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, joista toinen vastaa avoimen varhaiskasvatuksen lisäksi kunnan leikkipedagogiikan kehittämisestä ja toinen digipedagogiikan kehittämisestä. Kummankin opettajan kehittämistoiminta tukee Hollolan kunnan strategisia tavoitteita. Avoin varhaiskasvatus tukee erityisesti uusien asiakkaiden matalan kynnyksen osallistamista ja sisäänajoa kunnan varhaiskasvatuspalveluihin. Asiakasmäärät ensimmäisen neljänneksen aikana ovat olleet 925 osallistujaa. Sosiaalisen median, kuten Instagramin käyttö on tukenut avoimen varhaiskasvatuksen palvelujen näkyvyyttä tuleville ja nykyisille asiakkaille. Toiminnan muotoa ja resurssointia on arvioitu ja suunniteltu arvioitavaksi uudestaan loppuvuodesta 2025.

Luonto ja kestävä kehitys ovat näkyvässä roolissa Hollolan varhaiskasvatuksessa. Soramäen päiväkodin yhteydessä toimii luontoryhmä, joka toimii mahdollisimman paljon ulkona ja päiväkodin pihassa olevassa kodassa. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueella on valmisteltu Monta luontoa- opinpolku suunnitelma. Sen tavoitteena on lisätä lähiympäristön mahdollisuuksien hyödyntämistä opetuksessa, oppimisessa ja leikkiympäristönä. Hämeenkosken päiväkoti on saanut Geopark-statusen vuonna 2022. Ohjelma perustuu kriteereihin, joiden saavuttamiseksi kouluttaudutaan, tutustutaan Agenda 2030 –tavoitteisiin, lisätään suunnitelmallisesti agendan mukaista toimintaa kuten ruokakasvatusta ja kestävä kehityksen teemoja, ulkona opettamista, retkitoimintaa sekä henkilöstön ja lasten lähiympäristön tuntemusta. Toimintaa pyritään kehittämään ja

laajentamaan edelleen. Lisäksi kaikissa varhaiskasvatustyksiköissä on luontoaktivaattorit ja kestävän kehityksen kehittämisryhmän jäseniä, jotka jalkauttavat osaamistaan yksiköissä myös kehittämisryhmien toiminnan ulkopuolella. Toimintakauden 2024-2025 aikana erityisesti kestävän kehityksen työryhmän jäsenet ovat tavanneet säännöllisesti, kouluttautuneet ja kouluttaneet, sekä jalkauttaneet toimintatapoja niin omissa kuin kunnan muissa yksiköissä. Luonto - ja ympäristökasvatusosaamista on vahvistettu kunnassa myös tukemalla vakituisen henkilöstön ympäristökasvattajien opintoja. Lisäksi kunnassa yksi varhaiskasvatuksen esihenkilö on kouluttautunut ympäristökasvattajaksi ja laatinut esihenkilötyötä tukevaa materiaalia aiheesta. Varhaiskasvatuksen eri kehittämisryhmien toimintaa jalostetaan ensi kaudelle. Kehittämisryhmien, luontoryhmän ja Geopark- statuksen ylläpitäminen vaatii jatkuvaa ylläpitoa ja päivittämistä, sekä esihenkilöiden ja pitkäaikaisen kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön kouluttamista ja tukemista.

Hollolassa on otettu käyttöön digitaalinen kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssi. Sen kautta nostetaan jatkossa kuntakohtaisia vahvuuksia, erilaisia kehityskohteita ja painopisteitä. Valssin tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan. Kevään 2024 aikana on toteutettu ensimmäinen määrällinen arviointi, joka kohdistui vuorovaikutuksen sensitiivisyyteen ja ilmaisun tapoihin. Jokaisessa varhaiskasvatusta ja esiopetusta tarjoavassa toimintayksikössä on käsitelty aihetta syksyn 2024 aikana yksikön kehittämistarpeen mukaisesti. Käsitelyn ja arvioinnin avulla on voitu suunnitella ja kohdistaa sopivaa koulutusta henkilöstön osaamisen kehittämiseksi, jolla on vaikutusta palvelun laatuun. Arvioinnin, varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja henkilöstön antaman palautteen avulla on päätetty keväällä 2025 seuraavasta Valssin arviointikohteesta, jota käsitellään kokonaisuudessaan toimintakauden 2025-2026 aikana. Aikaisemmin seudullisesti toteutettujen kyselyiden muotoa tullaan Valssin käyttöönotton myötä arvioimaan tulevaisuudessa, jolloin seudullisesti toteutettu Lasten kysely tullaan liittämään Seikkaillen Päijät-Hämeessä peliin, joka luodaan Seppo-alustalle. Henkilöstö tullaan kouluttamaan tähän syksyllä 2025.

Hankkeiden avulla tuetaan varhaiskasvatuksen kehittämistä, ja pyritään vastaamaan varhaiskasvatuksesta nouseviin tarpeisiin. Aikaisempina vuosina alkanut digiosaamisen- ja pedagogiikan kehittäminen on jatkunut nyt määräraikaisen työntekijän avulla, joka toimii myös avoimessa varhaiskasvatuksessa ohjaajana. Digitaalista osaamista ja leikkipedagogiikkaa on vahvistettu erityisesti arjessa tapahtuvan osaamisen jalkauttamisen keinoin. Päävastuussa digi- ja leikkipedagogiikan osaamisen kehittämisestä on ollut yksikön esihenkilöillä ja avoimen varhaiskasvatuksessa toimivilla opettajilla. Digipedagogiikan sujuvuuden osalta on tehty laskelmaa laitteiston ja materiaalin riittävyyden osalta. Hankintaa tehdään vuosittain tavoitteiden saavuttamiseksi. Myös lasten tuen tarpeisiin on pyritty vastaamaan erilaisten hankkeiden avulla. Yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja on palkattu hankerahalla, jolloin yksiköihin on pystytty kohdistamaan pedagogista osaamista, etenkin niissä yksiköissä, joissa osaamisen vajetta ja kuormaa on kertynyt kelpoisten opettajien saatavuushasteiden vuoksi tai joissa tuen lasten tarve on vaatinut erityisopettajan laajempaa huomiota. Vuoden 2025 alusta resurssilastenhoitajien kuluja ei ole enää ollut mahdollista kattaa hankkeiden avulla, joka näkyy henkilöstökustannuksissa kasvuna. Useamman vuoden ajan ryhmiin oli palkattuna hankerahalla resurssilastenhoitajia mahdollistamaan paremmin lapselle tuki hänen omassa lapsiryhmässään ja päiväkodissaan, inklusio ja koulupolku huomioiden. Näillä keinoilla onnistuttiin lyhyessä ajassa havaitsemaan ja tunnistamaan, että tukitoimet on kohdistettu oikein ja resurssilastenhoitajat ovat tarjonneet riittävän ja oikea-aikaisen tuen. Opetus- ja kulttuuriministeriö / Opetushallitus ohjaa hankerahoituksella varhaiskasvatuksen kehittämisen suuntaviivoja siten, että hankkeissa hyväksi koettujen toimintamallien jatkaminen otettaisiin osaksi kunnan varhaiskasvatuksen pysyvää toimintaa. Haettavissa olevien hankkeiden määrä on selvästi vähentynyt.

Koulutukseen ja työhyvinvointiin on panostettu ja tehty toimenpiteitä. Henkilöstön työhyvinvointi on pysynyt korkealla ja samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Esihenkilöt ja uusi apulaisjohtajaresurssi, sekä vakituiset varahenkilöt ovat merkittävä tekijä työtyytyväisyyden ja pitovoiman ylläpitämiseksi. Ensimmäisen neljänneksen aikana järjestettiin ensimmäinen koko kunnan varhaiskasvatuksen kehittämispäivä, josta saatiin hyvää palautetta henkilöstöltä. Valmistautuminen valtakunnalliseen henkilöstörakenteen muutokseen on lähtenyt käyntiin. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä on perustettu Hollolassa vuonna 2023 ja ensimmäiset varhaiskasvatuksen sosionomit palkattu vuonna 2024. Vapautuvia varhaiskasvatuksen lastenhoitajan ja opettajan tehtäviä vaihdetaan varhaiskasvatuksen sosionomeiksi henkilöstörakenteen niin salliessa. Hollolan

varhaiskasvatus tukee varhaiskasvatuksen lastenhoitajien osallistumista varhaiskasvatuksen sosionomin polkuopintoihin. Sosionomin opinnot ovat yksi merkittävä keino tukea henkilöstön urakehitystä, ja samalla vaikuttaa varhaiskasvatuksen palvelujen laadun tasoon. Kelpoisen henkilöstön saaminen on haastavaa sijainniltaan syrjäisiin yksiköihin. Varhaiskasvatuksessa mahdollistetaan muutamia oppisopimusopiskoulutuksia vuosittain. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajien yksi kysytyimmistä osaamisen alueista on lääkehoidollinen osaaminen, joka tulee jatkossa olemaan yksi merkittävimmistä tekijöistä lastenhoitajien palkkauksessa. Oppisopimuskoulutuksessa olevia on kannustettu panostamaan myös tähän osaamisalueeseen. Työpaikkaohjaajia on koulutettu tukemaan työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Työpaikkaohjaajien kouluttaminen varhaiskasvatuksessa on keino lisätä yhteistyötä kouluttajatahojen kanssa, sekä välillisesti vaikuttaa saatavuusongelmaan tutustuttamalla ja perehdyttämällä varhaiskasvatustyöhön tulevia ammattilaisia. Saatavuusongelmaa ei kuitenkaan ole pystytty täysin ratkaisemaan, mikä edellyttää vielä uusien keinojen selvittämistä. Saatavuusongelma ei saa aiheuttaa tilannetta, jossa lainmukaista varhaiskasvatuksen laadukasta toimintaa ei voida toteuttaa. Henkilöstön keskuudessa on ollut kasvavana toiveena ja tarpeena työnohjaus, jota on pyritty järjestämään mahdollisuuksien mukaan. Tällä hetkellä säännöllisestä työnohjauksesta ovat hyötäneet varhaiskasvatuksen erityisopettajat, jotka jalkauttavat tehokkaasti osaamistaan eri yksiköihin.

Lakisääteisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämiseen vaikuttaa alle kouluikäisten lasten määrän kehitys Hollolassa. Laissa säädetään subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatuspaikkaan, mutta koko ikäluokka ei kuitenkaan käytä varhaiskasvatuspalveluja, vaan vanhempien valinnat ratkaisevat todellisen palvelujen tarpeen. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lapsien määrään vaikuttaa myös lapsiperheiden muuttokehitys Hollolaan. Tulevina vuosina lasten syntyvyys on ennusteiden mukaan laskeva, kun tarkastellaan valtakunnallista syntyvyyden alenemisen kehitystä. Syntyvyyden laskusta huolimatta Kuntaliiton tekemän selvityksen (29.1.2025) ja ennusteen mukaan varhaiskasvatuksessa osallistuvien lasten määrän lasku tulee näkymään vasta vuoden 2030 jälkeen. Tämä ennuste tuo oman haasteensa varhaiskasvatuspaikkojen määrän tarpeen arviointiin tulevaisuudessa. Hollolassa varhaiskasvatusikäisistä lapsista noin 80 prosenttia on varhaiskasvatuksen piirissä, mikä on valtakunnallisesti korkea. Varhaiskasvatuksen piiriin hakeudutaan pitkin vuotta, niin kunnalliseen kuin yksityiseen varhaiskasvatukseen, mikä tuottaa jonkin verran lisäkustannuksia, kun ryhmien kokoa ja henkilöstöä joudutaan muuttamaan suunnitelmasta ja budjetista poiketen. Erityisesti alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut merkittävästi, mikä selittää mahdollisesti kotihoidontuen vähäisempää käyttöä. Tämä näkyy toimintakulujen avustuksissa. Osallistumisasteen kasvuun on mahdollisesti vaikuttanut varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. 1.8.2025 astuu voimaan esioppilaiden tuen uudistus, mikä johtaa esioppilaiden osalta muutoksiin tuen prosesseissa. Vaikutuksia kustannuksiin arvioidaan myöhemmin.

Kuntaliiton tiedotteen mukaan (29.1.2025), varhaiskasvatuksen järjestämiskustannukset ovat nousseet valtakunnallisesti 13,2 % vuosina 2022-2023. Varhaiskasvatuksen kustannusnousu kohdistuu erityisesti päiväkotitoimintaan ja henkilöstökuluihin. Päiväkotitoiminnassa kustannukset nousivat keskimäärin 15 % lasta kohden. Kustannusten nousun taustalla ovat lainsäädännön ja toimintaympäristön muutokset, kuten varhaiskasvatuksen tuen lakimuutos ja asiakasmaksulain muutokset. Myös perhevapaaudistus ja varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän kasvu ovat lisänneet kuluja. Kuntaliiton tiedotteen mukaan, vuonna 2023 varhaiskasvatukseen osallistui 79 % lapsista, ja ennusteiden mukaan vuonna 2030 osuus nousee 87 %:iin. Perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt, kun taas päiväkodeissa olevien lasten määrä on kasvanut. Asiakasmaksulain muutokset ovat pienentäneet asiakasmaksutuottoja, ja lähes 54 % perheistä ei enää maksa varhaiskasvatuksesta. Hollolan varhaiskasvatuksen tilanne mukailee Kuntaliiton tiedotetta. Varhaiskasvatusmaksuista kertyvä tuotto on laskenut merkittävästi viime vuosien aikana hallituksen tekemien tulorajamuutosten myötä. Tuottoja ovat laskeneet joka toinen vuosi tapahtuvat indeksitarkastukset, viimeisin vuonna 2024. Näiden seurauksena nollamaksuisten määrä on kasvanut edelleen ja vaikuttanut laskevasti varhaiskasvatuksen maksutuottojen määrään. Kunnallisen ja palvelusetelin asiakasmaksuista noin 50 % ovat nollamaksuisia lapsikohtaisesti tarkasteltuna.

Kaikki kunnallisessa varhaiskasvatuksessa näkyvät ilmiöt näkyvät myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen palvelusetelisääntökirja päivitettiin 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin perushinnan korotukset vuosina 2023 ja 2024 ovat nostaneet palvelusetelikustannuksia ja lisäksi tulo- ja palvelumuutoksiin perustuvat asiakasmaksujen huojennukset ovat kasvattaneet kunnan tuottajalle maksamaa osuutta. Tämä on nostanut palvelusetelikuluja ajalla (1-4/25) omavastuuosuuksien laskettua. Palvelusetelin ensimmäisen neljänneksen (1-4) toteutuneet kustannukset ovat kuitenkin lähellä arviota. Palvelusetelisääntökirjassa on määritelty, että kunnan viranhaltijan hallintopäätöksen perusteella maksetaan lapsikohtaista palveluseteliä huomioiden lapsen tuen kerroin. Erityisen tuen kerrointa korotettiin 1.8.2024 alkaen. Palvelusetelin arvon tarkastus vuonna 2023 asetti painetta tarkastella myös yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Korotettu kuntalisä tuli voimaan 1.2.2024 alkaen. Edelleenkin sen vaikutus ei ole ollut merkittävä, mutta yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kehitystä jätetään seuraamaan. Seuraamme myös valmistelussa olevaa varhaiskasvatuslain muutosta yksityisen varhaiskasvatuksen lupamenettelyyn liittyen sekä uuden palvelusetelilain valmistelua. Näiden ennakoidaan tulevan voimaan 2026 vuoden alusta. Muutokset vaikuttavat palvelusetelisääntökirjaan, mikä arvioidaan 2025 loppupuolella. Mahdollisia kustannusvaikutuksia vuodelle 2026 tullaan arvioimaan myöhemmin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut muodostuvat useista tekijöistä, joihin liittyy sekä rakenteellisia että toiminnallisia haasteita. Henkilöstökulut ovat nousseet merkittävästi. Nousua ei voi selittää pelkästään yksittäisillä tekijöillä, kuten lomarahojen jaksotuksilla tai sivukuluilla. Henkilöstökuluja kuormittavat edelleen henkilöstön poissaolot, jotka on varhaiskasvatuslain mukaisesti huomioitava ennakoivasti henkilöstösuunnittelussa. Sairaslomasijaisten palkat ovat olleet merkittävä lisämeno, ja Sivistys- ja hyvinvointipalveluilla tehdään selvitystä, olisiko kustannustehokkaampaa lisätä varahenkilöitä vakituisesti. Kasvaneet henkilöstökulut näkyvät erityisesti niissä yksiköissä, joissa on ollut tarve lisätä resurssihenkilöstöä lasten tuen ja turvallisuuden takaamiseksi. Henkilöstötarvetta on lisännyt myös varhaiskasvatuksen tarjoaminen pienissä yksiköissä hoitoaikojen mukaisesti klo 6-18 välillä. Yksi keskeinen kehityskohde on myös tasopalkkamallin valmistelu, jota tehdään yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa. Tavoitteena on luoda oikeudenmukainen ja kannustava palkkausjärjestelmä, joka tukee henkilöstön pysyvyyttä ja työhyvinvointia. Kelpoisen varhaiskasvatushenkilöstön saatavuus on ollut heikkoa erityisesti syrjäisemmissä yksiköissä. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa joudutaan turvautumaan ei-kelpoihin sijaisiin. Tällainen ratkaisu lisää pitkäaikaisen henkilöstön työkuormaa ja vaikuttaa työssä jaksamiseen sekä toiminnan laatuun.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Laadukas varhaiskasvatus edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua ja tukee oppimisen edellytyksiä. Lisäksi se ennakoii ja ennaltaehkäisee monia lapsen kasvuun ja oppimiseen liittyviä haasteita. Laadukas varhaiskasvatus on laadukasta pedagogiikkaa ja vuorovaikutusta.

Varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyy haasteita, kuten kelpoisen henkilöstön saatavuus. Kelpoisen henkilöstön, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi, on osoittautunut edelleen haastavaksi ja kelpoisten opettajien puute heikentää pedagogisten tavoitteiden saavuttamista ja kuormittaa henkilöstöä. Varhaiskasvatuksen opettajien saatavuuteen on pyritty vaikuttamaan muun muassa parantamalla varhaiskasvatuksen opettajien palkkausta ja kiinnittämällä huomiota pitovoimatekijöihin. Valtakunnallisesti tilannetta helpottaa, jos yliopistoihin lisätään aloituspaikkoja.

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (1183/2021) tuli voimaan 1.8.2022. Muutoksen myötä lakiin kirjattiin lapsen tuen kolmitasoisuus. Lapsella on oikeus saada joko yleistä, tehostettua tai erityistä tukea heti tuen tarpeen ilmettyä. Lakimuutoksen myötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssia on kohdennettu vielä enemmän vastaamaan tuen tarvetta sekä lapsiryhmissä että työntekijöiden osaamisen vahvistamisessa. Sekä hankerahalla että kunnan omalla on palkattu resurssilastenhoitajia lapsiryhmiin mahdollistamaan paremmin tuen toteutumisen niissä lapsiryhmissä, joissa on enemmän tuen lapsia. Näin voidaan myös paremmin mahdollistaa inklusio, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen tuen huomioiminen ja tuen kohdentaminen paremmin lasten arjessa. Vuoden 2024 aikana arvioidaan ryhmien toimintaa sekä tuen vaikuttavuutta ja toteutumista.

Arvion pohjalta tulee tehdä suunnitelma, miten hyväksi koettujen mallien toteutuminen mahdollistuu jatkossa, mikäli hankerahoituksia ei ole saatavilla.

Henkilöstön poissaolojen seurauksena syntyvä kuormitus ja kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmien tuoma osaamisvaje sekä lasten kasvanut tuen tarve vaikuttavat henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Tähän kuormittavuuteen vastataan työnohjauksella sekä mahdollistamalla erilaisia koulutusmahdollisuuksia ja –polkuja työhyvinvointia lisäävinä tekijöinä.

Hollolan kunnan strategisten ohjelmien toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään luontokasvatusta monella tasolla. Luontoryhmän toimintaa ja toimintaympäristöä kehitetään edelleen. Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Toiminnan ensimmäinen lähtökohta ja tavoite on ollut yksinkertainen; varhaiskasvatusyksikköjen lapsiryhmät retkeilevät lähiluonnossa vähintään kerran viikossa, näin vahvistetaan lasten ja henkilöstön luontosuhdetta.

Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen liittyy avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen. Avoin varhaiskasvatus on yksi lapsiperheiden kohtaamispaikka. Vuonna 2024 avointa varhaiskasvatusta vahvistettiin toisella ohjaajalla. Kevätlukukauden 2024 aikana kävi yli 1000 asiakasta. Toimintaa, sen muotoa ja resurssointia osana perhekeskustoiminnan kehittämistä tulee arvioida vuoden 2025 aikana.

Varhaiskasvatuksen osaamista on pyritty vahvistamaan digi- ja leikkipedagogiikalla vuonna 2024. Avoimessa varhaiskasvatuksessa toimivat opettajat vastaavat tähän oman perustyönsä ohella ja jalkauttavat yksiköihin digitaalista osaamista ja leikin syventämistä. Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen ovatkin nykyaikaisten oppimisympäristöjen osaamisalueita. Varhaiskasvatuksessa varaudutaan lisäämään edelleen ryhmiin laitteita vuonna 2025, jotta saavutetaan Hollolan digisuunnitelman mukainen tavoite. Leikkipedagogiikka ja oppimisympäristöjen muokkaus edellyttävät vielä koulutusta ja osaamisen vahvistamista.

Valtuuston päätöksen mukaan Tiilikankaan koulu lopettaa toiminnan lukuvuoden 2024-2025 päätteeksi. Tämä palveluverkon muutos aiheuttaa muutoksia varhaiskasvatuspalveluissa esioppilaiden osalta.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	244 239	63 741	211 000	48 567	23,02 %	162 433
Maksutuotot	622 617	224 619	750 000	217 811	29,04 %	532 189
Tuet ja avustukset	1 582	0	0	0	0,00 %	0
Muut toimintatuotot	902	137	0	371		-371
Toimintatuotot yhteensä	869 339	288 497	961 000	266 750	27,76 %	694 250
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-10 859 343	-4 180 616	-10 899 400	-4 391 261	40,29 %	-6 508 139
Palkat ja palkkiot	-8 782 610	-3 397 323	-8 823 200	-3 572 710	40,49 %	-5 250 490
Henkilösivukulut	-2 076 733	-783 293	-2 076 200	-818 551	39,43 %	-1 257 649
Eläkekulut	-1 829 366	-688 474	-1 825 300	-694 515	38,05 %	-1 130 785
Muut sivukulut	-247 367	-94 819	-250 900	-124 036	49,44 %	-126 864
Palvelujen ostot	-3 907 330	-1 238 639	-4 190 100	-1 304 274	31,13 %	-2 885 826
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-116 804	-39 477	-138 700	-44 741	32,26 %	-93 959

Avustukset	-1 101 641	-374 610	-1 199 700	-345 530	28,80 %	-854 170
Muut toimintakulut	-2 374 168	-738 901	-2 185 100	-723 488	33,11 %	-1 461 612
Toimintakulut yhteensä	-18 359 287	-6 572 243	-18 613 000	-6 809 295	36,58 %	-11 803 705
TOIMINTAKATE	-17 489 948	-6 283 746	-17 652 000	-6 542 545	37,06 %	-11 109 455
Rahoitustuotot ja -kulut	-231	-208	0	-13		13
VUOSIKATE	-17 490 179	-6 283 954	-17 652 000	-6 542 558	37,06 %	-11 109 442
Poistot ja arvonalentumiset	-4 893	-1 631	-10 000	-1 611	16,11 %	-8 389
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-17 495 072	-6 285 585	-17 662 000	-6 544 170	37,05 %	-11 117 830
Vyörytyserät			0	-128 755		128 755
Vyörytyserätulot			0	0		0
Vyörytyserämenot			0	-128 755		128 755

Määrärahan toteutuminen palveluittain

Varhaiskasvatus	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	690 175	219 563	725 000	208 919	28,82 %	516 081
Toimintakulut	-13 896 978	-4 981 762	-14 357 700	-5 100 257	35,52 %	-9 257 443
TOIMINTAKATE	-13 206 803	-4 762 199	-13 632 700	-4 891 338	35,88 %	-8 741 362
Perhepäivähoito	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	23 111	8 312	50 000	8 132	16,26 %	41 868
Toimintakulut	-410 554	-148 567	-385 400	-191 096	49,58 %	-194 304
TOIMINTAKATE	-387 443	-140 256	-335 400	-182 965	54,55 %	-152 435
Esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	121 262	45 289	159 000	37 835	23,80 %	121 165
Toimintakulut	-1 366 447	-506 811	-1 408 100	-552 680	39,25 %	-855 420
TOIMINTAKATE	-1 245 185	-461 523	-1 249 100	-514 845	41,22 %	-734 255
Esiopetus	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot	34 791	15 334	27 000	11 864	43,94 %	15 136
Toimintakulut	-2 685 307	-935 102	-2 461 800	-965 262	39,21 %	-1 496 538
TOIMINTAKATE	-2 650 516	-919 768	-2 434 800	-953 398	39,16 %	-1 481 402

Perusopetuspalvelut

Vastuutaho: Sanna Plit-Rehula, perusopetuksen rehtori; Minna Tsutsunen, erityisopetuksen rehtori; Anssi Vidman, perusopetuksen rehtori

Vastuualuepäällikön katsaus

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Peruskoulussa on vuosiluokat 1–9, ja se on tarkoitettu koko 7–16-vuotiaiden ikäluokalle. Esiopetus toteutetaan varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyönä alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1–2 vuosiluokkien kanssa. Kouluilla järjestetään myös perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa.

Oppivelvollisuuden laajentumisesta 18 ikävuoteen asti kunnalle tuli velvollisuutena valvontavastuu oppivelvollisuuden toteutumisen seurannasta. Valvontavastuu myötä on perusopetuksessa tehty joitakin opiskelupaikan osoittamisia toisen asteen opintoihin.

Hollolassa palvelualue on jaettu Eteläiseen ja Pohjoiseen palvelualueeseen. Eteläisellä palvelualueella on kolme koulua ja Pohjoisella palvelualueella kuusi koulua. Kouluista Heinsuon ja Salpakankaan koulut ovat yhtenäiskouluja. Vaativaa erityisopetusta annetaan koko kuntaa palvelevassa Kankaan erityiskoulussa vuosiluokilla 0–9.

Kevään aikana on valmisteltu palveluverkkomuutokseen liittyvät oppilassiirrot Tiilikankaan, Salpakankaan ja Heinsuon oppilaiden osalta. Samalla on valmisteltu tarvittavia tilamuutoksia Heinsuon ja Salpakankaan koulujen osalta.

Palvelualueella seurataan Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen sekä muiden tahojen kehittämishankkeita ja pyritään niihin hankkeisiin, jotka palvelevat palvelualueen omaa toimintaa. Kehittämishankkeiden avulla pyritään löytämään uusia toimintamalleja tukemaan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Erityishuoltolain piiriin kuuluvien lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on siirtynyt hyvinvointialueuudistuksen myötä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen. Aikaisemmin kunta on tuottanut ja hyvinvointiyhtymän vammaispalvelut on ostanut kyseessä olevan palvelun Hollolan kunnalta ja toiminta on katettu kunnan SOTE-budjetista. Tällä hetkellä kunta on joutunut järjestämään kyseisen palvelun, koska selvittely hyvinvointialueen kanssa asiasta on edelleen kesken. Tämä on aiheuttanut kunnalle ylimääräistä kulu-rakennetta. Sama ongelma koskee kaikkia Päijät-Hämeen kuntia.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Valtuuston päätöksen mukaan Tiilikankaan koulu lopettaa toiminnan lukuvuoden 2024–2025 päätteeksi. Tämä palveluverkon muutos aiheuttaa oppilaaksiottoalueiden muutoksen 1.8.2025 lähtien.

Valtioneuvoston toukokuussa 2024 tehdyn päätöksen mukaisesti perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijakoa koskevaa asetusta on muutettu. Niin sanotun tuntijakoasetuksen muutoksella vuosiluokilla 1–2 äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen ja matematiikan opetusta lisättiin yhdellä vuosiviikkotunnilla. Lisäksi vuosiluokille 3–6 lisättiin yksi vuosiviikkotunti äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta. Samalla myös perusopetusasetusta muutettiin siten, että opetuksen keskimääräisiä vähimmäistuntimääriä työviikossa nostettiin. Vuosiviikkotuntien tarkemmasta kohdentamisesta päätetään paikallisesti. Perusopetuksen oppiaineiden opetussuunnitelma-perusteisia tavoitteita ei lisätä, vaan ainoastaan resursoidaan lisää aikaa nykyisten tavoitteiden oppimiseen. Tämä järjestely vaatii muutoksia kunnan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan kevään 2025 aikana.

Perusopetus osallistuu aktiivisesti Päijät-Hämeen seudullisiin perusopetuksen kehittämis- ja yhteistyöryhmiin. Perusopetuksella on edustus seuraavissa seudullisissa kehittämis- ja yhteistyöryhmissä: Seudullinen sivistysjohtajien ohjausryhmä, Opetussuunnitelman kehittämisryhmä (OPS), Oppilas- ja opiskelijahuollon ja oppisen tuen ryhmä (OOOT), ARVO-kehittämisryhmä, TVT-kehittämisryhmä, Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston Sivistystoimen turvallisuutta edistävä työryhmä (SIVTURVA).

Elokuusta 2025 alkaen myös perusopetuksen 6. luokkalaiset saavat henkilökohtaisen digilaitteen oppivälineeksi. Tällöin kaikilla Hollolan vuosiluokkien 3–9 oppilailla on käytössään henkilökohtainen digilaitte. Vuosiluokkien 3–6 oppilaille on hankittu tablet-laitteet ja vuosiluokkien 7–9 oppilaille kannettava tietokone. Digitaalisuutta opetuksessa tuetaan lisäksi tutortoiminnan ja teknologialainaamon avulla.

Opetusministeriön tai aluehallintovirastojen hankkeissa ollaan mukana. Vuoden 2025 aikana jatkuvat seuraavat hankkeet: Koulutuksen laadun parantaminen sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tasa-arvon edistäminen Hollolassa 2024–2027, Koulun kerhotoiminnan kehittäminen, Liikunnan iloa ja riemua Hollolaan sekä Yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistaminen ja kehittäminen Hollolassa. Perusopetuksessa seurataan aktiivisesti myös avautuvia hankkeita ja niitä haetaan, mikäli niiden katsotaan palvelevan perusopetuksen kehittämistä.

Kaikissa kouluissa on otettu käyttöön osana sitouttavaa kouluyhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli. Mallin avulla puututaan poissaoloihin, poissaoloista ilmoitetaan huoltajille ja tarvittaessa tehdään tukitoimia. Näin pyritään omalta osaltaan sitouttamaan oppilaita kouluun ja kouluyhteisöön. Poissaolojen valvonnassa on otettu käyttöön kansalliset poissaololuokitukset (kuten koko seudulla). Näiden luokitusten avulla saadaan kansallista vertailutietoja poissaoloista ja kouluun kiinnittymisestä entistä tarkemmin.

Kouluun sitouttamista ja koulupudokkuuden ehkäisemistä varten kahdessa yhtenäiskouluissa toimii jo aiemmin vakinaistettu Veturi-luokkatoiminta. Määräaikaisena toimivan Vaihde-ryhmän toiminta on tarkoitus vakiinnuttaa vuoden 2025 aikana. Vaihde-luokka tarjoaa turvallisen kouluun kiinnittymisen ja sitoutumisen niille oppilaille, joiden kouluhistoria ja koulupolku on ollut aikaisemmin hajanainen. Vaihde-luokkatoiminnan vakiinnuttaminen on erityisen tärkeää, koska hanketyössä ollut samansuuntainen Potkuri-luokan toiminta on päättynyt hankerahoituksen päättymiseen. Vaihteen toiminnassa voidaan hyödyntää Potkuri-luokasta saatuja kokemuksia.

Oppilaiden osallisuustyöhön liittyy lasten parlamentin ja 9. luokkalaisten vaikuttamispäivän lisäksi Erätaukomenetelmästä kehitetyn Skidi-dialogin käyttö. Tätä menetelmää voidaan hyödyntää monissa eri tilanteissa, joissa lapsen ääni saadaan kuulumaan heitä koskeissa asioissa. Vastuualueelle koulutetaan Erätauko- keskustelumenetelmän osaajia.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	1 959 230	374 673	1 456 000	328 075	22,53 %	1 127 925
Maksutuotot	165 175	66 550	150 000	62 350	41,57 %	87 650
Tuet ja avustukset	24 094	-9 962	18 500	-34 056	-184,09 %	52 556
Muut toimintatuotot	33 903	9 269	34 000	8 876	26,11 %	25 124
Toimintatuotot yhteensä	2 182 405	440 530	1 658 500	365 246	22,02 %	1 293 254
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-15 808 915	-5 257 889	-16 092 800	-5 433 561	33,76 %	-10 659 239
Palkat ja palkkiot	-12 768 983	-4 246 461	-13 033 300	-4 397 812	33,74 %	-8 635 488
Henkilösivukulut	-3 039 932	-1 011 428	-3 059 500	-1 035 748	33,85 %	-2 023 752
Eläkekulut	-2 677 960	-891 657	-2 688 400	-883 195	32,85 %	-1 805 205
Muut sivukulut	-361 972	-119 771	-371 100	-152 553	41,11 %	-218 547
Palvelujen ostot	-10 113 123	-3 242 411	-9 728 000	-3 231 202	33,22 %	-6 496 798
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-672 454	-79 007	693 000	-69 942	10,09 %	-623 058
Avustukset	-500	0	0	0		
Muut toimintakulut	-6 941 986	-2 334 326	-7 179 000	-2 415 620	33,65 %	-4 763 380
Toimintakulut yhteensä	-33 536 977	-10 913 633	-33 692 800	-11 150 324	33,09 %	-22 542 476
TOIMINTAKATE	-31 354 572	-10 473 103	-32 034 300	-10 785 079	33,67 %	-21 249 221
Rahoitustuotot ja -kulut	-223	-200	0	-188		188
VUOSIKATE	-31 354 795	-10 473 303	-32 034 300	-10 785 266	33,67 %	-21 249 034
Poistot ja arvonalentumiset	-20 214	-6 738	-30 000	-2 612	8,71 %	-27 388
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-31 375 009	-10 480 041	-32 064 300	-10 787 878	33,64 %	-21 276 422
Vyörytyserät			0	-279 419		279 419
Vyörytyserätulot			0	0		
Vyörytyserämenot			0	-279 419		279 419

Määrärahan toteutuminen palveluittain

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Perusopetuspalvelut						
Toimintatuotot	2 182 405	440 530	1 658 500	365 246	22,02 %	1 293 254
Toimintakulut	-33 536 977	-10 913 633	-33 692 800	-11 150 324	33,09 %	-22 542 476
TOIMINTAKATE	-31 354 572	-10 473 103	-32 034 300	-10 785 079	33,67 %	-21 249 221

Vapaa-aikapalvelut

Vastuutaho: Lassi Puodinketo, vapaa-aikapäällikkö

Vastuualuepäällikön katsaus

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat tekemistä ja toimintaa vapaa-ajalla, tukea työelämän alkutaipaleella ja apua haastavissa elämäntilanteissa. Hollolassa nuorisotyö näkyy vahvasti myös perusopetuksen arjessa. Keskeiset toimintamallit ovat etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö ja erityisnuorisotyö. Kaikessa toiminnassa pyritään saumattomaan lapsen ja nuoren kasvua tukevaan toimintaan. Nuorisopalveluilla on vuoden 2025 alusta lähtien merkittävä rooli lakisääteisen ohjaamotoiminnan käynnistämisessä Hollolan kunnassa.

Kirjastopalvelut

Hollolan kirjasto kuuluu Päijät-Hämeen Lastukirjastoihin. Toimintaa järjestetään pääkirjastolla Salpakankaalla sekä kahdella sivukirjastolla Kalliolassa ja Hämeenkoskella sekä kirjastoautolla. Kirjastossa on tarjolla lehtiä, kirjoja, musiikkia, elokuvia ja muita aineistoja, joihin voi tutustua paikan päällä tai lainata kotiin. Kirjaston tiloissa voi opiskella, harrastaa ja oleskella. Siellä järjestetään myös opastuksia, neuvontaa, tapahtumia ja näyttelyitä. Yhteisöllinen kirjasto Salpakankaalla on monien yhdistysten keskeinen toimintaympäristö tarjoten erilaisia kokous- ja seminaarituloja kuntalaisten käyttöön.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut järjestävät monipuolisia liikuntamahdollisuuksia, ohjattua liikuntaa ja terveysneuvontaa kuntalaisille. Liikuntapalveluiden liikuntakalenteri liikuttaa satoja kuntalaisia viikoittain liikuntatreffeillä, ohjatuilla ryhmäliikuntatunneilla, liikkumisen tukea tarjoavissa matalan kynnyksen kuntosaliryhmissä. Liikuntapalvelut pyrkivät aktiivisesti toimintakauden aikana mukauttamaan tarjontansa vastaamaan kuntalaisten toiveita ja erityistarpeita.

Kulttuuripalvelut

Kulttuurista työtä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä useiden eri kunnan yksiköiden sekä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Kulttuuripalvelut koordinoivat Hollolan kunnan kulttuurikasvatusohjelman toteutumista perusopetuksessa, lasten kulttuurikeskus Efektin toimintaa sekä harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan järjestämistä Hollolassa. Kulttuuripalvelut toimivat keskeisenä tapahtumatuotantoa organisoivana ja toteuttavana toimijana yhteistyössä muiden palvelualueiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Piipahlus

Asiointipiste Piipahlus on Hollolan kunnan asiakaspalvelupiste, jossa annetaan yleisneuvontaa kunnan toimintaan liittyen. Piipahlus sijaitsee Hollolan kunnan pääkirjaston tiloissa. Asiointipisteessä voi hoitaa kunnan ja muiden toimijoiden palveluihin liittyviä asioita. Asiointipiste on myös eri palveluiden ja tapahtumien tietopankki ja palvelupisteestä voi hakea ja sinne voi palauttaa eri palveluihin liittyviä lomakkeita. Asiointipisteen palveluneuvojat hoitavat myös Kelan avustavia asiakaspalvelutehtäviä (yleisneuvonta, esitteiden jako, lomakkeiden jako ja vastaanotto).

Hyvinvoinnin koordinointi ja osallisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan keskeisiä tehtäviä ja työtä toteutetaan kunnan kaikilla palvelualueilla. Työ koostuu erilaisista tehtävistä, joiden tavoitteena on muun muassa kuntalaisten terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ennaltaehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Hyte-työn toteutumisesta vastaa kunnan hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä osallisuuskoordinaattorin kanssa. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen tiimissä työskentelee myös senioriohjaaja, joka tarjoaa neuvonta ja opastuspalveluita kunnan ikäihmisille, sekä kehittää senioripalveluita ja niiden saatavuutta Hollolassa.

Vastuualueen palvelusuunnitelma vuodelle 2025

Vuoden 2025 aikana pyrimme vahvistamaan kunnassa tehtävää osallisuustyötä ja vakiinnuttamaan muun muassa osallistavan budjetoinnin osaksi kuntalaisten vaikuttamisen keinoja. Senioreille kohdennettua työtä kehitetään ja vakiinnutetaan osaksi hyvinvoinnin koordinoinnin kokonaisuutta.

Nuorisopalveluiden palvelukokonaisuuden tarkastelu aloitettiin syksyllä 2024 ja olemassa olevan resurssin mahdollista uudelleenjärjestelyä selvitetään kevään 2025 aikana. Nuorten työpaja Osuman toimintamalleja kehitetään yhteistyössä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa. Nuorisopalvelut on aktiivisesti mukana kehittämässä nuorten Ohjaamotoiminnan käynnistämistä alkuvuodesta 2025. Vuoden 2025 aikana valmistellaan suunnitelma uimahallin kahvion ja lipunmyynnin toteuttamisesta samaan tapaan, kuin ennen uimahallin remonttia. Tavoitteena on, että toimintamalli on valmiina, kun uimahalli avautuu tammikuussa 2026. Valtion osarahoitusta saavien nuorten työpaja Osuman ja etsivän nuorisotyön hankkeen rahoitusosuudet laskivat kuluvalle hankekaudelle ja tulevien hankekausien rahoituksen määrästä ei tässä vaiheessa voida esittää kuin karkeita arvioita. Valtion budjettiriihessä on alustavasti esitetty leikkauksia nuorisotyön rahoitukseen, joten on mahdollista, että kunnan omarahoitusosuus näissä hankkeissa kasvaa entisestään vuoden 2025 aikana. Nuorisopalveluiden avoin tilatoiminta on palvelukokonaisuuden tarkastelussa yhtenä keskeisenä toimintana. Etenkin nuorten palvelupiste Mestan toimintaa kehitetään ja vastuuta tilan auki pitämisestä jaetaan tasaisemmin nuorisopalveluiden henkilöstön kesken, jotta erityisnuorisotyö voi rakentaa vankempaa jalansijaa Kankaan koulun arjessa. Työparimuotoinen koulunuorisotyö kunnan kahdella isolla koulukeskuksella on tuottanut hyviä positiivisia tuloksia, kuten myös kouluympäristössä toteutettu työ Kalliolan koulussa. Näiden hyvien kokemusten pohjalta pyritään kehittämään koulussa tehtävää nuorisotyötä myös Kankaan koulussa.

Liikuntapalveluilla vuosi 2025 jatkuu vuoden 2024 tapaan poikkeuksellisissa olosuhteissa, sillä uimahallin remonti käsittää koko talousarviovuoden. Henkilöstössä on tehty työtehtävien uudelleenjärjestelyitä, jotta liikuntakalenteri pystytään toteuttamaan samalla volyymillä, kuin aikaisempina vuosina. Uudelleenjärjestelyitä on tehty myös alakoululaisten uimaopetuksen ja peruskoulujen uimavuorojen kanssa, sillä poikkeustilanteessa perusopetuksen oppilaat uitetaan eri uimahalleissa Kärkölässä, Vierumäellä, Orimattilassa ja Lahdessa. Vuoden 2025 aikana kilpailutetaan uimahallin irtain sekä uuden kuntosalin kuntosalilaitteet. Nämä hankinnat on huomioitu investoinneissa vuodelle 2025.

Palvelupiste Piipahluksen perustehtävät työllistävät henkilöstöä normaaliin tapaan. Tällä hetkellä ei tiedossa merkittäviä muutoksia palvelurakenteeseen, mutta myös vuoden 2025 aikana Piipahlus toimii ajan hermolla ja tarvittaessa antaa tukea erilaisissa uusissa. Aikaisempien vuosien perusteella toimintakauden aikana saat-
taa tulla pikaista reaktiota vaativia tehtäviä, joista esimerkkinä syksyllä 2024 toteutettu uimahallikuljetusten toteuttaminen Orimattilan uimahalliin. Uimahallikuljetuksia on tarkoitus jatkaa myös vuoden 2025 aikana ja tämänkään palvelun toteuttaminen ilman Piipahluksen palvelualltiutta ei olisi ollut mahdollista.

Kulttuuripalvelut jatkavat laaja-alaista kulttuurityön kehittämistä Hollolassa myös vuonna 2025. Merkittävimpiä hankkeita on harrastamisen Suomen malli, jonka toteuttamista kaikissa Hollolan kouluissa jatketaan hankerahoituksen turvin myös vuonna 2025. Tapahtumajärjestäminen, uusien tapahtumien ja toiminnan kehittäminen yhteistyössä kunnassa toimivien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on aktiivista ja aikaan ja ilmiöihin reagoivaa.

Tuloslaskelma

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Toimintatuotot						
Myyntituotot	183 297	49 141	257 200	35 935	13,97 %	221 265
Maksutuotot	120 121	105 911	0	0	0,00 %	0
Tuet ja avustukset	118 419	31 587	0	0	0,00 %	0
Muut toimintatuotot	140 304	42 927	32 300	59 480	184,15 %	-27 180
Toimintatuotot yh- teensä	562 142	229 566	289 500	95 416	32,96 %	194 084
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 540 429	-528 482	-1 437 300	-494 992	34,44 %	-942 308
Palkat ja palkkiot	-1 247 735	-427 704	-1 161 500	-400 881	34,51 %	-760 619
Henkilösivukulut	-292 694	-100 778	-275 800	-94 111	34,12 %	-181 689
Eläkekulut	-258 563	-89 063	-242 800	-79 728	32,84 %	-163 072
Muut sivukulut	-34 131	-11 715	-33 000	-14 383	43,59 %	-18 617
Palvelujen ostot	-659 620	-197 625	-433 500	-148 364	34,22 %	-285 136
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-247 446	-111 237	-252 200	-107 583	42,66 %	-144 617
Avustukset	-153 599	-72 194	-153 800	-40 583	26,39 %	-113 217
Muut toimintakulut	-1 430 505	-471 107	-1 351 900	-433 442	32,06 %	-918 458
Toimintakulut yh- teensä	-4 031 599	-1 380 646	-3 628 700	-1 224 965	33,76 %	-2 403 735
TOIMINTAKATE	-3 469 457	-1 151 080	-3 339 200	-1 129 549	33,83 %	-2 209 651
Rahoitustuotot ja -kulut	-73	-72	0	-1 095		1 095
VUOSIKATE	-3 469 530	-1 151 152	-3 339 200	-1 130 644	33,86 %	-2 208 556
Poistot ja arvonalentu- miset	-7 324	-2 441	-9 000	-2 418	26,87 %	-6 582
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 476 854	-1 153 593	-3 348 200	-1 133 062	33,84 %	-2 215 138
Vyörytyserät			0	-5 869		5 869
Vyörytyserätulot			0	66 496		-66 496
Vyörytyserämenot			0	-72 365		72 365

Määrärahan toteutuminen palveluittain

	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Kirjastopalvelut						
Toimintatuotot	33 307	5 898	40 400	5 434	13,45 %	34 966
Toimintakulut	-941 596	-357 739	-1 025 500	-379 456	37,00 %	-646 044
TOIMINTAKATE	-908 290	-351 841	-985 100	-374 023	37,97 %	-611 077
Kulttuuripalvelut						
Toimintatuotot	2 646	0	1 500	4 434	295,58 %	-2 934
Toimintakulut	-174 401	-49 688	-186 500	-59 672	32,00 %	-126 828
TOIMINTAKATE	-171 754	-49 688	-185 000	-55 239	29,86 %	-129 761
Liikuntapalvelut						
Toimintatuotot	251 135	144 947	20 000	61 096	305,48 %	-41 096
Toimintakulut	-1 678 493	-532 788	-1 380 300	-439 929	31,87 %	-940 371
TOIMINTAKATE	-1 427 358	-387 841	-1 360 300	-378 833	27,85 %	-981 467
Asiointipiste Piipahlus						
Toimintatuotot	83 291	6 457	156 500	6 304	4,03 %	150 196
Toimintakulut	-154 576	-54 131	-156 500	-54 463	34,80 %	-102 037
TOIMINTAKATE	-71 285	-47 673	0	-48 160		48 160
Hyvinvoinnin koordinointi						
Toimintatuotot	0	0	0	180		-180
Toimintakulut	-77 590	-23 439	-81 700	-21 928	26,84 %	-59 772
TOIMINTAKATE	-77 590	-23 439	-81 700	-21 748	26,62 %	-59 952
Vapaa-aikapalvelujen yhteiset palvelut						
Toimintatuotot	600	0	0	0	0,00 %	0
Toimintakulut	-323 721	-134 251	-317 500	-101 208	31,88 %	-216 292
TOIMINTAKATE	-323 121	-134 251	-317 500	-101 208	31,88 %	-216 292
Nuorisopalvelut						
Toimintatuotot	73 661	40 595	71 100	17 968	25,27 %	53 132
Toimintakulut	-623 577	-220 272	-480 700	-168 308	35,01 %	-312 392
TOIMINTAKATE	-549 916	-179 677	-409 600	-150 339	36,70 %	-259 261

Investoinnit

IRTAIN OMAISUUS	TP 2024	TOT 1-4 2024	TA 2025	TOT 1-4 2025	TOT %	Jäljellä
Menot	0	0	100 000	0	0,00 %	100 000
Netto	0	0	100 000	0	0,00 %	100 000

Riskien hallinta

SIVISTYKSEN- JA HYVINVOINNIN PALVELUALUE

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys *	Riskin merkitävyys **	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutus-aikataulu	Toteuma 30.4.2025
Kiinteistöt ja rakennukset	Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö (rakennukset, piha-alueet)	2	2	Suunnittelu, rakentaminen / varustaminen, valvonta / ylläpito, raportointijärjestelmät, kuntokartoitukset, toimenpiteet ongelmien johdosta. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelma-työryhmien työ.	jatkuva	Paimelan yksikön siirtymistä väistöön sisäilma-ongelmien takia valmisteltu ja päätös tehty 16.4.2025.
Vastuutaho: Suunnittelijat, käyttäjät, ylläpitäjät, valvojat, työryhmiin nimetyt						
Henkilö-riskit	Sisäilmaongelmat, tapaturmat, tuottamukselliset teot, jaksaminen, sitoutuminen/asenne, osaavan työvoiman saataavuus.	2	2	Valvonta/seuranta, asioihin ajoissa reagoiminen, koulutus/perehdytys, tiedonkulun kehittäminen, yms. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelma-työryhmien työ. Aktiivinen rekrytointi.	jatkuvaa, vuosittain eri painotuksia	Tapaturmien ehkäisemisen työpaja toteutettu sivistyksen ja hyvinvoinnin esihenkilöstön kanssa ja sovittuja toimintamalleja jalkautettu yksiköihin.
Vastuutaho: Koko henkilöstö sekä osin vastuuesimiehistö, työryhmiin nimetyt						
Järjestelmiin liittyvät riskit	Muuntautumis- ja integraatiokyky toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista johtuen	2	2	Ennakoiva seuranta ja reagointi muutostarpeisiin sekä tiivis yhteistyö tietohallintopalveluiden kanssa.	jatkuva	Tehty toimenpiteitä riskien ehkäisemiseksi.
Vastuutaho: Hyvä johtoryhmä, tietohallinto						

* 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

** 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Kiinteistöihin ja piha-alueisiin liittyviin riskeihin etsitään ratkaisuja yhdessä eri toimialojen edustajien kesken (tekninen, hyvinvointipalvelut, ympäristöterveydenhuolto, työsuojelu, ja niin edelleen).

Palvelualueen henkilöriskit liittyvät asiakkaisiin (toimintaympäristön turvallisuus/lapset, nuoret, huoltajat) sekä henkilöstöön (tapaturmat, sairastuneisuus, jaksaminen, osaaminen, motivoituneisuus ja muutosvalmius). Muutosjohtamisen ja resursoinnin merkitys korostuvat jatkossa.

Hollolan kunta
PL 66, 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi
<https://twitter.com/HollolanKunta>
<https://www.facebook.com/hollolankunta/>